

Internt

ANGÅENDE GLASRIKET SOM MÖJLIGT RIKSINTRESSE

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar att inte ta ställning till frågan om Glasriket som möjligt riksintresse. De sex centrala verkens riksintresseuppdrag med att föreslå minskat anspråk av riksintressen förväntas avslutas under 2021. Först när förutsättningarna klargjorts kan länsstyrelserna ta ställning till ett eventuellt utpekande av Glasriket som kulturmiljö av riksintresse.

Länsstyrelsen beslutar att ärendet avslutas.

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Länsstyrelserna i Kalmar, Kronoberg och Jönköping har gemensamt utrett om det område i östra Smålands gränsbygder som kallas Glasriket skulle kunna hanteras som ett riksintresse för kulturmiljövården enligt miljöbalken 3 kap. 6§.

I Glasriket finns en koncentration av glasbruk, lämningar och läsbara spår efter glasbruksverksamhet som saknar motsvarighet någon annanstans i landet. Förekomsten av glasbruk och industrier, varibland de äldsta etablerades för nära 300 år sedan, har i hög grad påverkat kulturlandskapets utveckling.

2014 genomfördes en förstudie om Glasriket som möjligt riksintresse. Av förstudien framgick bland annat att glasbruksmiljöernas beståndsdelar tillsammans gör att Glasrikets utveckling är läsbar i dagens landskap, vilket är en egenskap som ett riksintresse behöver ha. Den visade också att sambanden mellan glasbruken och det småländska landskapet och dess naturresurser är starka genom glasbrukens medvetna placeringar. Förstudien lyfte fram att en fortsatt utredning även bör visa hur ett riksintresse som delas av flera kommuner ska hanteras och hur ett utpekande av Glasriket som ett riksintresse kan bli ett stöd för kommunernas utvecklingsarbete av detta område som boendemiljö, företagsbygd och besöksmål.

Länsstyrelserna gav under 2018 Kalmar läns museum i uppdrag att vidare utreda förutsättningarna för att göra Glasriket till riksintresse. I utredningsarbetet ingick

även dialog med de sju kommuner som utgör Glasriket, eller gränsar till det: Emmaboda, Högsby, Lessebo, Nybro, Uppvidinge, Vetlanda och Växjö.

Utredningen beskriver hela Glasriketområdet med en genomgång av de fysiska uttrycken och spåren. Inom den föreslagna geografiska utbredningen för ett eventuellt riksintresse lyfts 20 glasbruksmiljöer fram. De är kulturmiljöer som är läsbara i dagens landskap. Utredningen föreslår så kallad motivering för riksintresset och uttryck för riksintresset, beskriver utgångspunkterna för bedömningen av Glasrikets specifika värden samt ger en sammanfattning av hela områdets historia. Utredningen innehåller även en analys av för- och nackdelar med ett riksintresse.

För att få in synpunkter från berörda kommuner skickade respektive Länsstyrelse ut den fördjupade utredningen på remiss till länets kommuner våren 2020. Remissen skickades för kännedom till läns museerna i Kalmar respektive Kronoberg.

Av remissvaren framgår att:

- Emmaboda kommun, Nybro kommun och Uppvidinge kommun ställer sig inte bakom förslaget att Glasriket ska pekats ut som kulturmiljö av riksintresse.
- Högsby kommun och Lessebo kommun är positiva till förslaget.
- Vetlanda kommun och Växjö kommun har inga synpunkter på förslaget.
- Alla kommunerna ser utredningen som ett gediget kunskapsunderlag.

Nästa steg i processen är att länsstyrelserna i Kalmar, Kronobergs och Jönköpings län beslutar om vi ska gå vidare med förslaget om Glasriket som riksintresse.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Under 2020 har Regeringen gett i uppdrag till Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket att tillsammans med Boverket som samordnande myndighet att göra en översyn av sina respektive anspråk på områden av riksintresse. I uppdraget ingår att:

- se över och precisera kriterierna för vilka områden som ska anses vara av riksintresse enligt 3 kap. 3–6 §§ miljöbalken, och
- utvärdera om de nuvarande anspråken på områden av riksintresse enligt 3 kap. 6–8 §§ miljöbalken motsvarar de kriterier som tas fram och ta ställning till om dessa anspråk behöver ändras.

Sammantaget ska översynen leda till en kraftig minskning av såväl antalet anspråk på områden av riksintresse som dessa områdens samlade areella utbredning.

Regeringsuppdraget ska slutredovisas senast den 15 september 2021.

Regeringsuppdraget kan resultera i ändring av kriterierna för kulturmiljöer av riksintresse. Länsstyrelsen anser att först när förutsättningarna har klargjorts för framtida riksintresseanspråk kan Länsstyrelsen ta ställning till om Glasriket kan utgöra ett riksintresse.

Beslut
Datum
2020-12-07

Ärendenummer
436-837-2020

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av länsantikvarie Heidi Vassi med antikvarie/projektledare Catarina Nilsson som föredragande.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

KOPIA FÖR KÄNNEDOM

Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Lessebo kommun
Uppvidinge kommun
Växjö kommun
Kulturparken Småland AB
Region Kronoberg/Regional utveckling
Riksantikvarieämbetet
Samhällsutvecklingsavdelningen/Hållbar samhällsplanering
Landsbygdsavdelningen
Miljöavdelningen